

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio I. Explicatur Natura discursus & Syllogisni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DISPUTATIO VIII.

De Syllogismo,

Nquantum hic attingemus discursum respondebit Tractatio Libr. Priorum ubi tractat Aristoteles de Discursu in Communi, ejus forma, ac Materia. Tractatio autem de Demonstratione, respondebit Libris posteriorum, ubi de hac materia Aristoteles.

QUÆSTIO I.

Explicatur natura Discursus & Syllogismi.

Discursus est Nomen translatum à cursu corporali ad motum quandam intentionalem, sicut enim per discursum corporalem movet se mobile Corporeum, ita & per discursum intentionalem, movet se Intellectus; & sicut in discursu Corporali proceditur à termino A quo, ad terminum Quem ita & in discursu intentionali, proceditur ab una cognitione notiori, tanquam à termino A quo, ad aliam cognitionem objecti minus noti, tanquam ad terminum Ad quem. Artadus verò nomine termini A quo, in progressu intentionali, intelligit objectum formale, quod per se primo attingitur à scientia & A quo primum incipit currere intellectus, terminum autem Ad quem, dicit esse Objectum materiale quod cognoscitur à potentia cū dependentia à potentia cum dependentia à Formali. Namine verò objecti formalis intelligit, præmissas, tanquam objectum formale motivum.

De Discursu.

QUÆRITUR I. *Quid sit discursus.*

RESPONDET Scotus. Discursum esse progressionem intellectus ab uno objecto ad aliud. *Hæc definitio discursus ordinariè admitti non solet.*

RATIO est. Quia competit etiam discursui virtuali, seu æquivalenti & non tantum formali: hinc allata definitio potest quadrare etiam Divinis cognitionibus, unum objectum ex alio, cognoscentibus, cum tamen ordinariè dicatur Deus non discurre.

ALITER Discursum definiunt Conimbrienses, *Quod sit progressio intellectus ab una cognitione in aliam*; Hæc, tenenda erit definitio. Cæterum hic progressus non debet esse merè successio unius post aliam cognitionem, nec debet esse

merè per accidens, & casu, sed ex antecedentibus debet educi alia. Harum autem definitionum in hoc est differentia, quia prior importat alietatem in ipsis objectis, posterior importat in ipsis Actibus.

QUÆRITUR II. *Quotuplex sit Discursus.*

RESPONDETUR Communiter. Prima divisione discursum alium esse Formalem, alium Virtuale. Formalis Discursus, est Discursus constans pluribus cognitionibus distinctis realiter, quarum una inferatur ex alia. Discursus autem Virtualis, Discursus æquivalenter, Discursus objectivus &c. (hæc enim idem sunt) Nihil aliud est, quam progressio ex uno objecto in aliud, per eandem numero cognitionem.

QUÆRITUR III. *An discursus formalis debeat habere partes, hoc est plures Enuntiationes.*

RESPONDET. Hurtado Dis. 7. Anim. Sect. 3. Arriaga, Oviedo hic debere illum habere partes, hoc est tres virtualiter vel formaliter distinctas propositiones. Formaliter distinctæ propositiones sunt tales, sicut communiter ponuntur in Cathgorico Syllogismo. Propositiones autem virtualiter distinctæ sunt, quando simplex qualitas propositionis totum id enuntiat quod tribus aliis distinctis enuntiaretur ut si v.g. his tribus propositionibus. Omnis homo est animal; Petrus est homo. Ergo Petrus est animal, si inquam his propositionibus unico actu, præbeat assensus. Ratio communis pro responsione est. Tum quia Aristoteles in definitione Syllogismi qui in re à Discursu (ut inferius explicabitur) non differt, requirit pluralitatem actuum, vultque ut in illo non nisi ex quibusdam positis, aliud sequatur. Tum quia ubi est causa & effectus, illic debet esse pluralitas, sed inter præmissas & conclusionem est ratio causæ & effectus. Ergo. Tum quia ut unum ex alio sequatur per discursum, debet prædicatum & subiectum, prius conjungi cum Medio Terminò, iuxta Principium. Quæ sunt eadem uni tertio: conjungi autem prædicatum & subiectum Conclusionis non potest cum medio terminò, nisi sint duæ propositiones, in quarum una subiectum, cum medio terminò, & in altera prædicatum, cum eodem medio terminò, conjungantur, tertia autem propositio erit conjunctio ipsius subiecti & prædicati inter se, quæ omnia actus vel formaliter vel virtualiter plures requirunt.

Dices

DICES. Bonus est hic Discursus, Omnis homo est animal, Ergo Petrus homo, est animal, & tamen in hoc discursu, unum extremum in una præmissa, aliud autem extremum nõ in alia præmissa, sed in ipsa illa, cum medio termino conjungitur. Ergo ad discursum non est necessaria etiam virtualiter duplex præmissa.

RESPONDERI potest: quod illa illatio sit simul virtualiter & æquivalenter præmissa, illa enim illatio Ergo Petrus homo, est animal, æquivaleret his duabus propositionibus, scilicet Petrus est homo, & Petrus est animal.

RESPONDET II. Oviedo. Negando bonum illum esse discursum. Ratio negandi est, quia non innitur illi principio quæ sunt eadem uni tertio. Attendendo etiam ad Illationem, omnis homo currit. Ergo aliquis homo currit, docet Arriaga esse hic duplicem virtualiter præmissam, subintelligitur enim hæc minor sed in omnis homo, includitur aliquis homo.

De Syllogismo.

QUÆRITUR I. Quid sit Syllogismus.

RESPONDERI P. flet, hic esse difficultas, an ly: Oratio, quod adhibetur ad definitionem tam Syllogismi quam Definitionis, sit genus proximum an remotum. Censent aliqui esse hoc genus remotum, idque ideo, quia proximus genus ad Syllogismi muni est argumentatio. Sed hæc ratio non convincit, quia argumentatio & Syllogismus idem sunt & æquæ latè patent, Ergo argumentatio non est genus ad Syllogismum. Dat aliam rationem Arriaga quare ly: Oratio sit genus remotum; quia scilicet argumentatio cum Definitione & Divisione conveniunt in hoc, quod sunt modi sciendi, Oratio autem extenditur etiam ad ea, quæ non sunt modi sciendi, hinc propositio simplex, est Oratio, & tamen non est modus sciendi. Huic etiam rationi Responderi posset, quod sicut conveniunt in ratione modi sciendi Argumentatio, Definitio, & Divisio, ita etiam in ratione Orationis, cur ergo etiam Oratio non erit genus proximum. Deinde sit licet quod Oratio extendatur etiam ad ea quæ non sunt modi sciendi, non sequetur Orationem non esse Genus, sicut licet animal extendatur ad ea quæ non sunt rationalia & non sunt homo, non sequitur tamen genus proximum hominis non esse animal. Puro itaque quod ly Oratio sit Genus proximum ad definiendum Syllogismum sitque non aliud quam operatio intellectus, quæ est Verbum mentis, quod ipsum verbum mentis, est Oratio animæ &c. Ex quo colliges & referes ad dicta superius de objecto: quod in re Oratio Logica sit Objectum Logica, quia ut dixi operationes intellectus sunt objectum Logica, Oratio autem Logica in re sunt ipsæ operationes intellectus: sed non est objectum adæquatum Logica, quia terminus per se est species ob-

jecti Logica, & tamen illi non convenit esset Orationem. Nec debet vocari nomine Orationis Logica objectum ejusdem, quia Oratio Logica, est æquæ ignota ac ipsa Logica: Objectum autem scientiæ debet esse quid notius, ut ex illo dignosci scientia penitus possit. Et quia an vocari debeat Objectum Logica Oratio, est questio de voce, in qua cum pluribus sentiendum.

QUÆRES II. Quid sentiendum sit de Figura Galeni.

RESPONDETUR. Dari illam imprimis. Eò quod detur talis positio terminorum, ut id quod fuit in priori propositione prædicatum, fiat in posteriori subjectum, quod est figura Galeni rectè concludens, quia innitur iisdem principiis communibus Syllogismorum. Imò non ignoravit istam figuram Aristoteles, ut videre est secundi priorum Cap. ultimo videreque est in multis locis ita argumentantem Aristotelem. Definitur ergo hæc figura, est in qua medium prædicatur in Prima, subjicitur in Secunda Propositione. Deinde dico hanc figuram in re idem esse cum prima Aristotelica, sed tantum habet propositiones transpositas, nam ea propositio quæ secundo loco ponitur est verè Major, continet enim in se Majus extremum, & ista quæ primo loco ponitur est verè Minor, continens Minus extremum: hinc si posita loco secundo propositio, ponatur pro prima, eodem omnino modo concludet; quo prima figura. Recitat Hurado Versiculos qui denotant modos debitos Galeni Figure, confimiles tamen modis Aristotelis suntque tales.

Barnaba, Calee, Dimari, Firemo, Bamalipton.

INFER. Non ideo Galenicam figuram non esse essentialiter distinctam ab Aristotelica prima Figura, quia Galenica est reducibilis ad Aristotelicam Primam, aliàs Secunda & Tertia Figura non essent distinctæ à Prima, quia sunt reducibiles ad Primam: Sed ideo quia illic est distincta combinatio medii cum extremis, ista enim combinatio, est figura. Sed in Galenica figura, non est diversa combinatio medii cum extremis: quod probatur. Sola transpositio Propositionum non est diversa combinatio medii cum extremis, sed in Galenica, est sola transpositio Propositionum, ut dixi, Ergo.

DICES I. In nulla Aristotelica Medium prædicatur in Majori subjicitur in Minori. Ergo Galenica etiam diversam combinationem Medii cum extremis importat.

RESPONDETUR. Negando conseq. Propter Minorem quæ hic subicitur, quod scilicet in Galenica figura, medium prædicatur in Majori, subjicitur in Minori, hæc enim Minor est in re Major, quia continet Majus extremum hoc est Prædicatum conclusionis.

DICES II. Fieri poterit ut ita inferatur Conclusio in Galenica ut habeat pro subjecto id quod poni-

ponitur pro predicato in Minori, pro predicato autem habebit id, quod ponitur pro Subiecto in Prima propositione.

RESPONDETUR. Tunc non fore Categoricum argumentum, salvari tamen poterit, per hoc, quia licitum est pro conversa, convertentem ponere.

DICES III. Figura Galeni habet collocationem Propositionum diversam, à collocatione Aristotelica; Ergo differt ab Aristotelica. Probatur Consequ. Modi Figurarum differunt essentialiter, propter solam transpositionem Propositionum. Ergo & ipsa Figura.

RESPONDETUR. Distinguendo Antecedens & dicendo, quod figura Galeni habeat aliam materialiter collocationem propositionum, non aliam formaliter ut supra dicebam. Transito etiam Antec. Neg. Consequen. utramque. Quia ex alio principio sumitur distinctio Modorum ex alio verò principio sumitur distinctio Figurarum; Cum enim Figura sit combinatio medii cum extremis, ideo Principium ex quo sumitur distinctio Figurarum, est diversa combinatio extremorum cum medio: & quia posita sola transpositione propositionum, non fit diversa combinatio medii cum extremis, ideo nec diversa erit Figura. Principium autem ex quo sumitur distinctio Modorum est diversa dispositio Propositionum, secundum quantitatem & qualitatem: hinc posita diversa transpositione propositionum, necesse erit poni distinctionem Modorum. Porro cum hæc transpositio Propositionum utilis fiat quatuordecim Modis ideo & modi quatuordecim erunt. Combinatio verò extremorum cum medio, quia tantum est ternaria, hinc & figuræ, tantum tres erunt.

INFERES. *Vltra assignatas figuras, nullas alias dari bene concludendi species.* Nam Sorites est coacervatio Syllogismorum, Dilemma, est Syllogismus per divisionem, seu conjunctus, Enthymema autem, Inductio, Exemplum, est syllogismus truncatus voce. Reliqui autem Modi concludendi extra hos nulli sunt recti, & necessariò inferentes. *Contra hoc illatum*

DICES I. Ille Syllogismus, Omnis homo est animal, Omnis lapis est non animal. Ergo nullus lapis est homo, est Syllogismus bonus, & tamen nec est in Galenica, nec in Aristotelis Figura, nulla enim est hic præmissa negativa, cum infinita illa, æquivalcat affirmativa.

RESPONDERI solet Minorem quoad rem, etsi non quoad modum significandi, æquivalere huic Negativæ, Nullus lapis est animal, consequenter hoc Argumentum esse in Camestres.

DICES II. Ille Syllogismus Omnis homo currit, Petrus est homo; Ergo Petrus currit, est bonus: & tamē in nullo est modo Aristotelico, quod probatur. Quia in nullo modo Aristotelico ponitur minor singularis, & Conclusio singularis, in Darii enim v. g. ponitur minor non singularis sed particularis itemque Conclusio.

RESPONDETUR. Certum est aliud esse termi-

num vel propositionem particularem, aliud singularem, hinc expositivus Syllogismus constat tribus singularibus, recteque concludit, non concludit ex Particularibus. Discrimen autem inter singulare & particulare est, quia particulare non habet subiectum determinatum, habet singulare. Cæterum tamen hic Syllogismus ut sentit Hurtadus Dispositio. 10. Log. Sect. 15. n. 75. revocari potest ad Darii particularem sumendo propositionem pro quacunque, quæ non est universalis, cum ergo tam particularis quàm singularis Propositio, sit Propositio non Universalis, ideo cum particularis Minor & Conclusio cum tali dispositione medii termini debeatur Darii, etiam cum simili dispositione medii termini. Minor & Conclusio singularis, revocabitur ad Darii.

DICES III. Bonus est iste Syllogismus aliquod animal currit, omnis homo est animal; ergo aliquis homo currit & tamen hic Syllogismus in nulla est Aristotelica Figura.

RESPONDETUR. Negando. Bonum esse istum Syllogismum. Ratio est quia non necessariò concludit, potestque ei negari consequentia. Quod non necessariò concludat hoc inde est, quia non innititur Principio Quæ sunt eadem Uni tertio, neque Principio Dici de omni & Dici de nullo, quod ipsum probo. Quia non ostendit identitatem hominis & currentis quam infert in Conclusionem; quod non ostendat identitatem hominis & currentis, hoc inde est; quia quando dico aliquod animal currit, vera potest esse propositio de Bove currente & non Homine. Ergo hic Syllogismus, non ostendit identitatem inter currentem & hominem. Deinde medius terminus vel semel distribuitur, Medius enim terminus in dicto non distribuitur, Medius enim terminus in dicto Syllogismo est animal, qui neque in priori Præmissa distribuitur, quia illa præmissa est particularis; neque distribuitur in secunda præmissa, quia illa est affirmativa universalis, adeoque non distribuens Ly Animal pro predicato positum.

COLLIGES. Non dari modos indirectos in secunda & tertia Figura rigorose dictos. Quia licet in secunda & tertia Figura, possit Convertens loco Conversæ poni, non tamen per hoc fiet modus rigorose indirectus, quia in secunda figura id subjiçietur quod subjiçietur in præmissa, in tertia autem Figura id prædicabitur in Conclusionem, quod prædicabatur in Præmissa; ad Modum autem rigorose indirectum, requiritur ut non sit subiectum Conclusionis aut Prædicatum quod erat Subiectum Præmissarum aut Prædicatum.

QVÆRES III. *An universale sit illud principium regulativum Syllogismorum affirmativorum. Quæ sunt eadem uni tertio.*

RESPONDETUR. Vasquez, non esse universale immò fallibile, eò quod fallat in Divinis, iste enim Syllogismus expositivus Natura divina est Paternitas; Filiatio est Natura Divina, Ergo Filiatio est Paternitas: iste inquam Syllogismus, innititur principio huic, & tamen negari in illo debet Consequentia. Unde potius sentit Syllogismum inniti illi principio Dici de omni & dici de nullo.

Sed

Sed RESPONDENT Alii ut Hurtado disp. 10. Logica Sect. 16. Ovideo in Dial. Valere istud principium universaliter & infallibile esse.

RATIO imprimis ex Hurtado est. Dicitur de omni & dicitur de nullo; fundatur in isto Principio; Quæ sunt eadem uni tertio. Ergo si fallit principium, Quæ sunt eadem uni tertio, fallit & dicitur de omni. Antec. prob. auctoritate Arist. ex Prior. cap. 1. *In toto autem quopiam esse, & de omni quopiam esse, & de omni quopiam quodpiam prædicari, idem significat, atque tum de omni dictum prædicari, cum nihil potest subjecti sumi de quo alterum non dicatur.* Reflexe te ad verba illa in toto esse & de omni quopiam prædicari idem significat.

CONFIRMATUR idem. Ideo verificatur dici de omni, quia quidquid prædicatur de superiori prædicatur de inferiori quod ipsum inde est: quia inferius identificatur cum superiori. Quod si ex identificatione inferioris cum superiori habetur, sequitur verificari illud propter principium Quæ sunt eadem uni tertio.

RATIO 2. ejusdem Hurtadi. Si falleret in Divinis principium illud Quæ sunt eadem &c. falleret etiam dici de omni in Divinis quod probat: quia dicitur de omni, significat prædicatum unum dici de aliqua re, de omni alia quæ sit idem realiter cum illa, sed quod dicitur de natura Divina non dicitur de omni, quod est realiter natura Divina, Ergo istud etiam Principium in Divinis falleret. Minor prob. Dicitur enim de Natura quod communicetur & non dicitur de Paternitate illi identificata realiter, quod communicetur. Ergo.

RATIO 3. Ovidi. Dicitur de omni & dicitur de nullo non possunt esse strictè loquendo regulativa principia Syllogismorum in Divinis, quod probat. Quia in Divinis non est Omne & Nullum, quia ly Omne & Nullum sunt Prædicata universalis, quæ in inferioribus multiplicantur. Natura autem Divina, non multiplicatur in Personis. *Quomodo autem istud Principium valeat in Divinis.*

EXPLICAT I. S. Thom. 1. par. q. 28. quod scilicet quæ sunt eadem uni tertio materialiter, & formaliter, ea sunt idem inter se, non verò quæ sunt eadem, uni tertio tantum materialiter, & ita actio & passio non sunt idem inter se, licet materialiter sint idem cum motu, cum ergo Paternitas & Filiatio sint idem materialiter cum natura Divina, non est necesse illa esse idem inter se. *Sed hæc explicatio indiget adhuc ulteriori explanatione.* Quia falsum est, quod ea quæ sunt idem, materialiter cum tertio, non sint realiter idem inter se, nec id probat exemplum quod adducitur, quia etiam actio & passio, sunt idem materialiter cum motu, quantumvis non sint idem formaliter, tamen sunt idem realiter inter se. Tum quia apud S. Thom. quæ sunt realiter idem inter se, in tantum censentur idem non esse formali-

ter, in quantum censentur, non esse idem per rationem, sive hæc sit cum fundamento in re, ut statuat distinctionem Rationis Rationatæ, sive sit cum fundamento circa rem ut statuat distinctionem Rationis Ratiocinantis. Alietas autem formalitatum, quæ fit per rationem, non facit, ut aliqua non sint idem realiter. Ergo alietas formalis inter naturam divinam & Paternitatem, item inter eandem naturam Divinam & Filiationem, non facit quominus sint idem realiter Paternitas & Filiatio. Modus autem S. Thomæ explicari poterit per ea, quæ inferius subdam. Exemplum non exactum S. Thomæ doctrinæ non offit, quia in his requiritur Veritas ut ait pro præfenti Hurtado.

EXPLICAT 2. Scotus. Quomodo hoc principium valeat in Divinis in 1. Dist. 2. q. 4. §. 4. ad primum Principale. Quia scilicet quæ sunt eadem ex natura rei Unitertio, sunt eadem inter se, cum ergo ex natura rei, non sunt idem Natura & Paternitas, item Natura & Filiatio, ideo non erit necesse idem esse Paternitatem & Filiationem. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Quæ sunt eadem ex Natura rei uni tertio, sunt eadem inter se ex Natura rei, ergo & quæ sunt eadem uni tertio tantum Realiter, sunt idem realiter inter se, sed paternitas itemque Filiatio quantumvis non sint idem ex natura rei, cum natura Divina, sunt tamen idem Realiter cum eadem. Ergo Paternitas & Filiatio, quantumvis non sint idem ex natura rei, erunt idem realiter. Rursus quamvis animal non sit idem ex natura rei per Scotum cum rationali, quia tamen identificatur cum homine, ideo sunt idem realiter inter se animal & rationale. Ergo non ex eo argui debet aliqua non esse idem realiter, quia non sunt identificata ex natura rei.

EXPLICAT 3. Hurtado loco citato. n. 92. Quæ sunt eadem realiter & virtualiter uni tertio, ea sunt idem inter se, cum ergo in Divinis licet sit Paternitas & Filiatio licet inquam idem sit realiter cum natura Divina una, quia tamen illa natura una, est virtualiter multiplex, ideo licet tam Paternitas quam Filiatio sint idem cum natura divina, non sequitur ea esse idem inter se. Et quia diximus in materia de distinctionibus non dari distinctionem virtualem in ordine ad prædicata Physica & primo Intentionalia in Creatis, ideo quæ sunt eadem uni tertio realiter in creatis, idem inter se sunt. Idem hoc est quod dixi Summulis scilicet quæ sunt eadem uni tertio incommunicabili, sunt eadem inter se. Et hoc est puto quod voluit S. Thomas superius citatus. Sine autem recursum ad virtualem etiam identitatem, tenet prædictum Principium, hoc sensu, Quæ sunt eadem uni tertio, secundum quod sunt eadem, sunt eadem inter se, & ita in ratione naturæ, sunt idem personæ divinæ: quæ natura Divina, est illud tertium.

† R.

QUÆ